

SIGULDAS NOVADA PAŠVALDĪBAS DOME

Reģistrācijas Nr.LV 9000048152, Pils iela 16, Sigulda, Siguldas novads, LV-2150
tālrunis: 67970844, e-pasts: pasts@sigulda.lv
www.sigulda.lv

Domes sēdes protokola izraksts

2022.gada 14.jūlijā

Siguldā

Nr. 15

4. §**Par līdzdalības pārvērtēšanu SIA "ZAAO"**

Ziņo: SIA "CSE COE" pārstāvis – Z. Brūvers

Saskaņā ar Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma (turpmāk – Likums) 7. panta pirmo daļu publiskai personai ir pienākums ne retāk kā reizi piecos gados pārvērtēt katru tās tiešo līdzdalību kapitālsabiedrība un atbilstību Likuma 4. panta nosacījumiem. Minētā panta otrā daļa paredz, ka lēmumu par publiskas personas līdzdalības saglabāšanu kapitālsabiedrībā pieņem attiecīgās publiskās personas augstākā lēmējinstītūcija. Lēmumā ietver:

1. vērtējumu attiecībā uz atbilstību Likuma 4. panta nosacījumiem, proti, vai līdzdalība kapitālsabiedrībā atbilst kādam no Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88. panta pirmajā daļā paredzētajiem nosacījumiem;

2. vispārējo stratēģisko mērķi.

Nemot vērā minēto, Siguldas novada pašvaldības domei (turpmāk – Dome) ir jāpieņem lēmums, izvērtējot Siguldas novada pašvaldības līdzdalības atbilstību sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "ZAAO" (turpmāk – SIA "ZAAO") Likuma 4. panta nosacījumiem, proti, vai SIA "ZAAO" komercdarbības veikšana atbilst kādam no VPIL 88. panta pirmajā daļā paredzētajiem nosacījumiem, kā arī jānosaka SIA "ZAAO" vispārējais stratēģiskais mērķis.

Saskaņā ar Siguldas novada pašvaldības rīkotā iepirkuma "Siguldas novada pašvaldības līdzdalības kapitālsabiedrībās izvērtējums un kapitālsabiedrību darbības efektivitātes izvērtējums" rezultātā noslēgto līgumu, tika veikts padziļināts pašvaldības līdzdalības SIA "ZAAO" izvērtējums un arī SIA "ZAAO" darbības efektivitātes izvērtējums, ko Dome ņem vērā šī lēmuma sagatavošanā un pieņemšanā.

1. Par atbilstību VPIL 88. pantam

1.1.Saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām” 15.panta pirmās daļas 1. punktu, viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir organizēt iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus, tai skaitā sadzīves atkritumu apsaimniekošanu.

Minētā likuma 14.panta pirmās daļas 1.punkts paredz, ka, pildot savas funkcijas, pašvaldībām likumā noteiktajā kārtībā ir tiesības veidot pašvaldību iestādes, dibināt biedrības vai nodibinājumus, kapitālsabiedrības, kā arī ieguldīt savus līdzekļus kapitālsabiedrībās.

Atkritumu apsaimniekošanas likuma 8. panta pirmā daļa paredz, ka pašvaldību kompetencē ir organizēt sadzīves atkritumu un mājsaimniecības radīto būvniecības atkritumu apsaimniekošanu, ievērojot atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu un reģionālos plānus. Minētā tiesību norma paredz, ka pašvaldību kompetencē ietilpst cita starpā arī prasību noteikšana atkritumu savākšanai, arī minimālajam sadzīves atkritumu savākšanas biežumam, pārvadāšanai, pārkraušanai, šķirošanai un uzglabāšanai, kā arī liela izmēra atkritumu, sadzīvē radušos bīstamo atkritumu un mājsaimniecības radīto būvniecības atkritumu apsaimniekošanai, līdzekļu ieguldīšana atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveidē un uzturēšanā, iedzīvotāju iesaistes atkritumu šķirošanā veicināšana. Atbilstoši Atkritumu apsaimniekošanas likuma 1. panta 7. punktam atkritumu apsaimniekošana ir atkritumu savākšana, šķirošana, uzglabāšana, pārvadāšana, reģenerācija un apglabāšana (tai skaitā

sadedzināšana sadzīves atkritumu sadedzināšanas iekārtās bez enerģijas atgūšanas), šo darbību pārraudzība, atkritumu apglabāšanas vietu uzturēšana pēc to slēgšanas, kā arī atkritumu tirdzniecība un starpniecība atkritumu apsaimniekošanā.

1.2. Siguldas novada Krimuldas un Lēdurgas pagastā sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus iedzīvotājiem nodrošina SIA "ZAAO". SIA "ZAAO" darbības virzieni ietver gan atkritumu savākšanu, gan šķirošanu, uzglabāšanu, apstrādi, pārkraušanu, pārvadāšanu, sagatavošanu apglabāšanai, apglabāšanu un sabiedrības izglītošanu vides jautājumos. Krimuldas un Lēdurgas pagastu teritorijā savāktu atkritumu apglabāšanu SIA "ZAAO" veic paša apsaimniekotajā atkritumu apglabāšanas poligonā "Daibe". SIA "ZAAO" nodrošinot atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus Siguldas novada Lēdurgas un Krimuldas pagastos, ir noslēgusi 1076 līgumus par pakalpojumu nodrošināšanu.

Saskaņā ar 2018.gada 6.augustā starp SIA "ZAAO" un Krimuldas novada domi noslēgto Līgumu par atkritumu apsaimniekošanu (Nr.289.18/5-30), pašvaldība piešķir SIA "ZAAO" tiesības sniegt atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus (sadzīves atkritumu un mājsaimniecībā radīto būvniecība atkritumu savākšana, t.sk. atkritumu savākšana, šķirošana, sajaukšanas, uzglabāšana, pārkraušana un pārvadāšana) atkritumu radītājiem. Līgums ir spēkā līdz 2026.gada 31.decembrim. Atbilstoši Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pārejas noteikumu 6. punktam administratīvi teritoriālās reformas ietvaros Siguldas novada pašvaldība pārņēma attiecīgi apvienoto pašvaldību (t.sk. Krimuldas novada) saistības.

Administratīvi teritoriālās reformas rezultātā, pievienojot Krimuldas novadu Siguldas novadam, Siguldas novada pašvaldības līdzdalības apmērs SIA "ZAAO" ir 0,23757%. Pārējie SIA "ZAAO" dalībnieki ir septiņas Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas reģiona pašvaldības. Līdz ar to SIA "ZAAO" ir publiski privāta kapitālsabiedrība Likuma izpratnē. SIA "ZAAO" finanšu apgrozījumu pamatā veido atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšana, kas ir arī SIA "ZAAO" pamatdarbības veids. Papildus tam, SIA "ZAAO" sniedz arī papildpakalpojumus – ar dažādām aktivitātēm, tai skaitā interešu izglītības mācību programmas īstenošanu, veic sabiedrības izglītošanu, informēšanu un līdzdalību vides kvalitātes uzlabošanā.

Ievērojot minēto, SIA "ZAAO" pamatdarbība atbilst pašvaldības autonomajai funkcijai sadzīves atkritumu apsaimniekošanas organizēšanā un uzdevumiem, kas izriet no Atkritumu apsaimniekošanas likuma. Arī SIA "ZAAO" sniegtie papildpakalpojumi sabiedrības izglītošanā vides jautājumos ir saistīti ar Atkritumu apsaimniekošanas likuma 8. panta pirmās daļas 9. punktā paredzēto pašvaldību uzdevumu patstāvīgi vai sadarbībā ar izraudzīto atkritumu apsaimniekotāju veicināt iedzīvotāju aktīvu iesaisti atkritumu šķirošanā, rīkojot izglītojošus pasākumus.

1.3. VPIL 88.panta pirmā daļa paredz šādus nosacījumus publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā:

1.3.1. tiek novērsta tirgus nepilnība — situācija, kad tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā;

1.3.2. publiskas personas kapitālsabiedrības vai publisku personu kontrolētas kapitālsabiedrības darbības rezultātā tiek radītas preces vai pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai;

1.3.3. tiek pārvaldīti tādi īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

1.4. Konkurences padome (turpmāk – KP) 2022. gada 1.jūlija atzinumā Nr.1.7-2/636 Par līdzdalības invertējumu SIA "ZAAO" ir minējusi:

1.4.1. KP vērtējumā atkritumu savākšanas un pārvadāšanas pakalpojums atzīstams par stratēģiski svarīgu VPIL 88. panta izpratnē, vienlaikus KP norāda, ka tās ieskatā, konkrēta pakalpojuma noteikšana par stratēģiski svarīgu ir atzīstama tikai par vienu no priekšnoteikumiem, lai atbilstoši VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punktam publiskai personai būtu tiesisks pamats sniegt šādu pakalpojumu, piemērojot tiesību normā paredzēto izņēmumu. Lai pamatotu šādu izņēmumu, likums (VPIL 88. panta otrā daļa) tieši nosaka, ka publiskai personai ir nepieciešams ne tikai atzīt konkrētu pakalpojumu par stratēģiski svarīgu, bet arī ir pienākums veikt tirgus izpēti, novērtējot pieejamās

alternatīvas, tostarp, vai konkrēto pakalpojumu vienlīdz efektīvi sniedz arī privātie tirgus dalībnieki un vai privātie tirgus dalībnieki ir spējīgi efektīvi nodrošināt konkrētā pakalpojuma pieejamību un tā sniegšanu.

1.4.2. KP norāda, ka tā atzinīgi vērtē ZAAO rīcību, nododot privātajam tirgus dalībniekam SIA "MUNDURS" tiesības veikt liелgabarīta atkritumu savākšanu un aicina ZAAO izskatīt iespēju piesaistīt privātos tirgus dalībniekus arī citu atkritumu apsaimniekošanas posmu/darbu veikšanai.

1.4.3. KP konstatē, ka atbilstoši 25.06.2013. Ministru kabineta noteikumu Nr. 337 "Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas reģioniem" 3. punktam, Latvijas teritorija ir sadalīta 10 atkritumu apsaimniekošanas reģionos, kas liedz vienā reģionā darboties vairākiem atkritumu apglabāšanas poligoniem, līdz ar to atkritumu apglabāšanas pakalpojuma sniegšanā tirgus klasiskā izpratnē nepastāv. Vienlaikus KP konstatē, ka Kapitālsabiedrības darbību atkritumu apglabāšanas jomā regulē Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija un Kapitālsabiedrībai izsniegta sadzīves atkritumu apglabāšanas atkritumu poligonos pakalpojumu sniedzēju licence.

1.4.4. KP atzīst, ka ZAAO darbība, apsaimniekojot RAAC "Daibe", nodrošinot sadzīves atkritumu apglabāšanu, ir uzskatāma par atbilstošu VPIL 88. panta pirmās daļas 1., 2. un 3. punktam, t.i., tirgus nepilnības apstākļos tiek sniegti pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai un pārvaldīts tāds īpašums, kas ir stratēģiski svarīgs valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

1.4.5. KP vērtējumā atkritumu sagatavošana apglabāšanai pakalpojumu veids ir uzskatāms par atbilstošu VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punktam. Vienlaikus, kā to KP atzinusi iepriekš, arī stratēģiski svarīgus pakalpojumus noteiktos gadījumos ir iespējams sniegt arī privātajiem tirgus dalībniekiem, līdz ar to, publiskajām personām ir nepieciešams ne tikai atzīt konkrētu pakalpojumu par stratēģiski svarīgu, bet arī ir nepieciešams veikt tirgus izpēti, tādējādi pamatojot iespējamās tirgus nepilnības pastāvēšanu konkrētajā pakalpojumu tirgū, proti, situāciju, ka tirgū nedarbojas tirgus dalībnieki, kas varētu sniegt ar atkritumu apsaimniekošanu saistītos darbus.

1.4.6. Attiecībā uz elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanu, kas saistīta ar pašpatēriņu, piemēram, darba telpu apkurei, energobloka darbības nodrošināšanai u.tml., proti, segmentiem, kuriem nav peļņas gūšanas rakstura, KP secina, ka šāda darbība palīdz samazināt Kapitālsabiedrības izmaksas, kas saistītas ar tās pamatdarbības veikšanu un pozitīvi ietekmē sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma tarifa apmēru iedzīvotājiem. Ievērojot iepriekš minēto, kā arī faktu, ka minētās darbības tieši neietekmē citus tirgus dalībniekus, KP ieskatā nav pamata vērtēt šīs darbības atbilstību VPIL 88. pantam.

1.4.7. KP secina, ka ZAAO sniegtais sabiedrības informēšanas un izglītošanas pakalpojums nodrošina Atkritumu apsaimniekošanas likuma un Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā noteikto atkritumu apsaimniekotāja uzdevumu izpildi un ZAAO ir pienākums veicināt sabiedrības izglītošanu ar atkritumu apsaimniekošanu saistītos jautājumos, tostarp organizējot izglītojošus pasākumus. Līdz ar to šī pakalpojuma sniegšanā tirgus klasiska izpratnē nepastāv, un šī pakalpojuma sniegšana ir pamatojama ar VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktu.

1.4.8. KP atgādina par nepieciešamību Pašvaldībām un ZAAO regulāri veikt konkurences neitralitātes izvērtējumus, lai novērstu darbības neatbilstības Konkurences likuma 14.1 pantam riskus.

Ciktāl likumā nav noteikts citādi, publiska persona savu funkciju efektīvai izpildei var dibināt kapitālsabiedrību vai iegūt līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā, ja īstenojas viens no iepriekš minētajiem nosacījumiem.

Izvērtējot VPIL 88.panta pirmajā daļā noteiktos gadījumus, Dome ņem vērā Satversmes tiesas secināto, ka pašvaldības autonomā funkcija atkritumu apsaimniekošanas organizēšanā ir nozīmīga būtisku sabiedrības interešu nodrošināšanā un aizsardzībā. Atkritumu apsaimniekošanas jomai ir ievērojama ietekme uz personas tiesībām dzīvot labvēlīgā vidē, uz sabiedrības veselību un labklājību, kā arī uz vides ilgtspējīgu attīstību. Tādēļ pašvaldības autonomo funkciju atkritumu apsaimniekošanas organizēšanā ir nepieciešams pildīt pienācīgi un efektīvi.¹

¹ Satversmes tiesas 2020. gada 3. decembra spriedumu lietā Nr. 2020-16-01 25. punkts.

Ievērojot minēto, konstatējams, ka, pirmkārt, SIA "ZAAO" darbība, apsaimniekojot atkritumu apglabāšanas poligonu "Daibe" un nodrošinot atkritumu apglabāšanu, atbilst VPIL 88.panta pirmās daļas 2. un 3. punktā paredzētajam nosacījumam. Atkritumu apglabāšanas pakalpojumi ir stratēģiski svarīgi pašvaldības teritorijas attīstībai un vides drošībai. Savukārt poligona apsaimniekošanas rezultātā tiek pārvaldīts īpašums, kas ir stratēģiski svarīgs pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai un vides drošībai. Dome ņem vērā, ka atbilstoši Ministru kabineta 2013. gada 25. jūnija noteikumu Nr. 337 "Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas reģioniem" 3. punktam Latvijas teritorija ir sadalīta 10 atkritumu apsaimniekošanas reģionos un katrā reģionā var darboties viens atkritumu apglabāšanas poligons.

Otrkārt, SIA "ZAAO" darbība – sadzīves atkritumu un mājsaimniecībā radīto būvniecība atkritumu savākšana, šķirošana, sajaukšana, uzglabāšana, pārkraušana un pārvadāšana – atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punktā paredzētajam nosacījumam, jo tiek nodrošināta sabiedrībai būtiskas pašvaldības autonomās funkcijas izpilde. No Atkritumu apsaimniekošanas likuma 2. pantā nostiprinātā likuma mērķa izriet, ka kvalitatīva un efektīva atkritumu apsaimniekošana ir vērsta uz vides, cilvēku dzīvības un veselības aizsardzību. Arī Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā 2021.-2028. gadam ir noteikts, ka atkritumu apsaimniekošanas nozare ir viena no svarīgākajām vides aizsardzības nozarēm valstī.

Dome ņem vērā, ka atkritumu savākšanas pakalpojumu tirgū nav vērojama tirgus nepilnība. Sadzīves un mājsaimniecībā radīto būvniecības atkritumu savākšanas, šķirošanas, uzglabāšanas, pārkraušanas un pārvadāšanas pakalpojumus var sniegt arī privātie tirgus dalībnieki, kā tas ir, piemēram, Siguldas novada Inčukalna pagastā. Apstākļi, ka SIA "ZAAO" sniedz pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai stratēģiski svarīgus pakalpojumus, neizslēdz iespēju, ka stratēģiski svarīgos atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus var sniegt arī privāts tirgus dalībnieks. Taču Domei saistošais līgums ar SIA "ZAAO" ir spēkā līdz 2026.gada 31.decembrim. Līdzdalības izbeigšana SIA "ZAAO" pati par sevi nemainītu atkritumu apsaimniekotāju Krimuldas un Lēdurgas pagastā. Vienlaikus līdzdalība SIA "ZAAO" ļauj Siguldas novada pašvaldībai bez papildu finanšu līdzekļu ieguldīšanas kontrolēt pašvaldības autonomās funkcijas izpildi un nodrošināt iedzīvotāju un vides interesēm pēc iespējas augstākas kvalitātes atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus. Tādēļ Siguldas novada pašvaldības līdzdalība SIA "ZAAO" šobrīd būtu saglabājama. Savukārt, tuvojoties ar SIA "ZAAO" noslēgtā līguma beigu termiņam, līdzdalība kapitālsabiedrībā būtu pārvērtējama.

2. Vispārējais stratēģiskais mērķis

2.1. Siguldas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2021. – 2045. gadam kā viens no stratēģiskajiem mērķiem izvirzīts – dzīves telpa ar kvalitatīvu publisko infrastruktūru, pakalpojumiem un drošu vidi. Dzīve kvalitatīvā un drošā vidē, sakopts novads un tīra apkārtējā vide ir Siguldas novada prioritāte.

2.2. Atbilstoši Siguldas novada Attīstības programmai 2021.-2027. gadam sakopts, vieds un drošs novads ir viena no Siguldas novada pašvaldības vidēja termiņa prioritātēm. Lai sasniegtu minēti prioritāti, Attīstības programmā cita starpā ir noteikts uzdevums veicināt ilgtspējīgu atkritumu apsaimniekošanu un šķirošanu.

2.3. Likuma "Par pašvaldībām" 15. panta 1. punkts paredz, ka sadzīves atkritumu apsaimniekošanas organizēšana ir viena no pašvaldības autonomajām funkcijām. Atkritumu apsaimniekošanas likuma 2. pants paredz, ka likuma mērķis ir noteikt atkritumu apsaimniekošanas kārtību, lai aizsargātu vidi, cilvēku dzīvību un veselību, novēršot vai mazinot atkritumu rašanos, nodrošinot Latvijas teritorijā radīto atkritumu dalītu savākšanu, reģenerāciju un apglabājamo atkritumu apjoma samazināšanu, kā arī veicinot dabas resursu efektīvu izmantošanu, lai palielinātu Latvijas konkurētspēju un veicinātu pāreju uz aprites ekonomiku. Atkritumu apsaimniekošanas likumā ir noteikti atkritumu apsaimniekotāju pienākumi.

SIA "ZAAO" darbības mērķim ir jāatbilst pašvaldības stratēģiskajos dokumentos noteiktajiem mērķiem, likuma "Par pašvaldībām" 15. panta pirmās daļas 1 punktā noteiktajai pašvaldības autonomajai funkcijai un Atkritumu apsaimniekošanas likumā paredzētajam. Tādēļ Sabiedrības vispārējais stratēģiskais mērķis nosakāms šādi: **nodrošināt kvalitatīvus, ilgtspējīgus un normatīvo aktu prasībām atbilstošus atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus Siguldas novada**

Krimuldas un Lēdurgas pagastu iedzīvotājiem, rūpējoties par vides, cilvēku dzīvības un veselības aizsardzību, sakoptu un tīru apkārtējo vidi.

Ievērojot minēto, Siguldas novada pašvaldības līdzdalība SIA "ZAAO" ir nepieciešama pašvaldības autonomo funkciju izpildei, atbilst pašvaldības stratēģiskajiem mērķiem, VPIL 88. panta pirmās daļas nosacījumiem un Likuma 4. panta pirmajai daļai un ir saglabājama.

Ievērojot iepriekš minēto, kā arī pamatojoties uz likuma „Par pašvaldībām” 14.panta pirmās daļas 1.punktu, 15.panta pirmās daļas 1.punktu, Atkritumu apsaimniekošanas likuma 8. panta pirmo daļu, Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmo daļu, Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 4.panta pirmo daļu, 7.panta pirmo un otro daļu, kā arī ņemot vērā Finanšu komitejas 2022.gada 14.jūlija sēdes atzinumu (prot. Nr.15, 4. §), atklāti balsojot ar 16 balsīm par (I. Bernats, A. Caucis, D. Dukurs, E. Eisaks, A. Garančs, R. Kalvāns, L. Kumskis, U. Mitrevics, A. Pētersone, L. Sausiņa, Z. Segliņa, I. Stupele, E. Viļķina, K. Zaļais, J. Zilvers, M. Zīverts), pret – nav, atturas – nav, **dome nolemj:**

1. Saglabāt Siguldas novada pašvaldības tiešo līdzdalību SIA "ZAAO", reģistrācijas Nr. 44103015509, juridiskā adrese Rīgas iela 32, Valmiera, Valmieras novads, LV-4201.
2. Noteikt SIA "ZAAO" vispārējo stratēģisko mērķi – nodrošināt kvalitatīvus, ilgtspējīgus un normatīvo aktu prasībām atbilstošus atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus Siguldas novada Krimuldas un Lēdurgas pagastu iedzīvotājiem, rūpējoties par vides, cilvēku dzīvības un veselības aizsardzību, sakoptu un tīru apkārtējo vidi.

Sēdes vadītājs:

(paraksts)

U. Mitrevics

Izraksts pareizs

Siguldas novada pašvaldības Klientu pakalpošanas pārvaldes
Dokumentu pārvaldības nodaļas domes sekretāre Elīna Dakša
Siguldā, 2022.gada 18.jūlijā